

Sygn. akt II Ca 235/13

Sygn. akt II Ca 235/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Małgorzata Mróz

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. B.**

przeciwko **G. K.**

o zapłatę 43.070 zł

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt I C 489/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzona od pozwanej na rzecz powódki kwota 26.012,37 zł będzie płatna jednorazowo z odsetkami ustawowymi od dnia 25 stycznia 2013 r. (pkt. I);

II. oddala dalej idącą apelację;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 1.200 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 235/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zasądzono od pozwanej na rzecz powódki kwotę

26 012,37 zł, płatną w 20 miesięcznych ratach, dalej idące powództwo oddalono oraz orzeczono o kosztach procesu i kosztach sądowych, cofając powódce zwolnienie od kosztów sądowych, a rozstrzygnięcie to oparto

o następujące ustalenia i oceny:

-pozwana na podstawie testamentu nabyła spadek po M. K., powódka była córką spadkodawcy; w skład spadku wchodził udział w 1/2 części nieruchomości – lokalu mieszkalnym, przy czym wartość nieruchomości wynosiła 399 800 zł; pozwana w dniu 1 września 2011 r. sprzedała przedmiot spadku, tj. nabyty w drodze dziedziczenia udział za kwotę 200 000 zł; pozwana mieszka i pracuje w Niemczech, zarabia ok. 1100 – 1200 euro, a uzyskane ze sprzedaży pieniądze przeznaczyła na remont mieszkania i pomoc synowi oraz bieżące potrzeby;

bezsprzeczne było, że należny powódce zachówek wynosił 23 136,37 zł, przy czym zasądzona kwota obejmowała także skapitalizowane odsetki od dnia 11 lutego 2012 r. do dnia wyrokowania; zasądzona kwota została rozłożona na 20 miesięcznych rat, po uwzględnieniu wniosku pozwanej, z uwagi na jej sytuację majątkową, przy czym wnioskowi temu powódka się nie sprzeciwiała, będąc prawidłowo zawiadomiona o terminie rozprawy; ponadto w ocenie sądu, jednorazowa zapłata zachowku byłaby nadmiernym obciążeniem dla pozwanej w stosunku do osiągniętych dochodów, natomiast jej dochody oraz postawa uzasadniają prawdopodobieństwo, że z obowiązku będzie wywiązywać się sumiennie; z kolei wobec zmiany sytuacji majątkowej powódki, cofnięto jej zwolnienie od kosztów sądowych na podstawie przepisu art. 110 u.k.s.c., co prowadziło do nałożenia na powódkę obowiązku uiszczenia części wydatków na rzecz Skarbu Państwa.

W apelacji powódka zarzuciła:

1. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 5 k.c. przez rozłożenie zasądzzonego świadczenia aż na 20 rat, gdy pozwana sprzedała przedmiot spadku, przez co jej sytuacja uległa zdecydowanej poprawie, a wniosek pozwanej jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, gdy ponadto pozwana nie ujawniła w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, że powódka także jest spadkobierczynią;

2. naruszenie przepisu art. 320 k.p.c. przez uznanie, że niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie świadczenia przez pozwaną byłoby niemożliwe lub utrudnione, gdy tymczasem zbyła ona przedmiot spadku, co zdecydowanie poprawiło jej sytuację, a ponadto mieszka z pełnoletnim synem w Niemczech, osiągając wysokie dochody, co pozwala na jednorazową spłatę zasądzonych należności; 3. naruszenie przepisów art. 110 i art. 113 ust. 2 u.k.s.c. przez cofnięcie zwolnienia od kosztów sądowych oraz ściągnięcie z zasądzonego roszczenia kosztów sądowych należnych Skarbowi Państwa, gdy tymczasem sytuacja majątkowa powódki, w tym wysokość dochodów, nie uległa zmianie w taki sposób, aby prowadziła do cofnięcia zwolnienia i obciążenia kosztami sądowymi.

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez odstąpienie od rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty, a także zwolnienie jej od kosztów sądowych, czego skutkiem będzie odstąpienie od ściągnięcia z zasądzonego roszczenia należnych Skarbowi Państwa kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja jest częściowo uzasadniona, a to w zakresie rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty. Przyjmując bezsporne w istocie ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji za swoje, Sąd Okręgowy nie do końca jednak podzielił ocenę prawną tego stanu faktycznego oraz wyciągnięte z tej oceny wnioski, kierując się następującymi względami: - rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzzonego świadczenia możliwe jest tylko **w wypadkach szczególnie uzasadnionych** / art. 320 k.p.c. /; takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny albo zdrowotny, spełnienie świadczenia przez pozwaną niezwłocznie albo jednorazowo byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby ją albo jej bliskich na niepowetowane szkody; tymczasem zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje żadnych podstaw do przyjęcia wystąpienia którejkolwiek z wyżej wskazanych przesłanek, a stanowisko sądu pierwszej instancji w tym zakresie - oparte na ogólnikowych i gołosłownych podstawach - nie jest przekonujące; przede wszystkim należy zauważyć, że pozwana nabywając spadek na podstawie testamentu powinna była co najmniej liczyć się z ewentualną koniecznością zapłaty zachowku, przy czym, zbywając w dniu 1 września 2011 r. spadek, dysponowała stosownymi znacznymi środkami pieniężnymi na ten cel, gdy ponadto z materiału dowodowego sprawy nie wynika, aby środki te zostały przez nią wydatkowane w całości; trzeba również mieć na uwadze, że zasądzona na rzecz powódki świadczenie powinno

przedstawić dla uprawnionej rzeczywiście i odczuwalną wartość, co istnieje w sytuacji jednorazowego uzyskania takiego świadczenia, gdy przy rozłożeniu świadczenia na 20 miesięcznych rat ekonomiczny walor takiego świadczenia praktycznie nie istnieje; ponadto nie można podzielić poglądu sądu pierwszej instancji o braku sprzeciwu powódki dla takiego rozstrzygnięcia, skoro powódka była jedynie zawiadomiona o terminie rozprawy w dniu 24 stycznia 2013 r., bez wzywania jej do stawienia się celem przesłuchania w charakterze strony, gdy zresztą powódka wносиła o jej przesłuchanie przed sądem właściwym dla miejsca swojego zamieszkania;

- z kolei w pozostałym zakresie apelacja nie jest uzasadniona; cofnięcie zwolnienia od kosztów sądowych / art. 110 u.k.s.c. / dotyczy dwóch sytuacji, czyli weryfikacji udzielonego zwolnienia oraz zmiany okoliczności, na podstawie których zwolnienie zostało przyznane; nie ulega wątpliwości, że nawet częściowe zasądzenie na rzecz powódki dochodzonego przez nią roszczenia doprowadziło do zmiany jej sytuacji, wobec czego zwolnienie od kosztów sądowych przestało być aktualne, co prowadziło do jego cofnięcia; w takiej zaś sytuacji – mając na uwadze zgłoszone przez powódkę żądanie /43 070 zł / oraz stopień jego uwzględnienia / 26 0212,37 zł / – jest ona zobowiązana do zwrotu opłaty sądowej i wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa w części, w jakiej powództwo zostało oddalone, o czym zasadnie orzeczono na podstawie przepisów art. 110 i 113 u.k.s.c..

Z tych przyczyn zaskarżony wyrok w pkt. I podlegał zmianie przez orzeczenie o jednorazowej płatności zasądzonej należności / art. 386 § 1 kpc /, natomiast w pozostałym zakresie apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw została oddalona / art. 385 kpc /.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, ponieważ apelacja powódki odnośnie rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty została uwzględniona w całości.